СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 25. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 31. січня, 1930. VOL. XXXVIII. No. 25. Jersey City, N. J., Friday, January 31, 1930. THREE CENTS.

ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ФИЛИПИН

ГОРЯЧА ДЕБАТА НА ТУ ТЕМУ В КОНҐРЕСІ. ПРЕДСТАВНИК ФИЛИПИНСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ПОВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ.

ВАШИНҐТОН, 30. січня. — В сенаті й палаті послів дискутовано вчора над справою незалежности Филипин. Камільо Осіяс, комішенер з Филипин, обстоював у палаті послів негайне проголошення незалежности островів. Зновуж сенатор Копленд квестіонував анексію Филипин з боку Злучених Держав.

Дисдусія в конґресі була наслідком вуличних атаків на филипинських робітників у Каліфорнії. Осіяс говорив у тій справі таке:

Як довго Филипинці являються американськими горожанами, вони можуть іміґрувати до Злучених Держав і годі побивати їх за їхне право. Дотого американські корабельні компанії намовляють Филипинців їхати до стейтів, обіцюючи їм тут золоті гори. Як Филипини стануть вільними, може конґрес замкнути цілковито доплив іміґрації з Филипин. Може рівнож наложити яке хоче цло на филипинський цукор і инші продукти. Але хай перше згодиться на самостійність Филипин.

$300,000,000 НА ДОРОГИ.

ВАШИНГТОН, 30. січня. — Сенат ухвалив закон, яким призначено $300,000,000 на розбудову доріг на протязі найближчих трох років.

ВИКИДАЮТЬ З ПОМЕШКАНЬ.

ШИКАҐО, 30. січня. — Досі не виплатило місто своїм урядовцям титулом залеглих платень $11,275,000. Ні менше, ні більше, а 40,122 урядовців і робітників, яких оплачує місто, не одержують вже кілька місяців платні. Дійшло тепер до того, що тих урядовців починають масово викидати з помешкань, бо вони не мають чим платити чиншу.

ПРОГИБІЦІЯ В КОНҐРЕСІ.

ДЕБАТУВАТИМУТЬ НАД ЗМІНОЮ, А НАВІТЬ НАД ЗНЕСЕННЯМ ПРОГИБІЦІЙНОГО ЗАКОНА.

ВАШИНҐТОН, 30. січня. — Отсе перший раз прийде в конґресі до дискусії над резолюціями, якими посли й сенатори домагаються зміни акту Волстеда. Того рода дискусії не було від часу заведення прогибіції.

Конґресовий Судейський Комітет призначив день 12 лютого на прогибіційну дебату. Переслухуватимуть і лікарів на ту обставину, що напитків, які містять 2.75% алькоголю, не можна назвати горячими напоями.

ОБМЕЖУЮТЬ ФАРМЕРСЬКІ ПОЗИЧКИ.

ВАШИНҐТОН, 30. січня. — Секретар хліборобства Гайд доніс президентови Гуверови, що положення фармерів погіршується. Банкові та асекураційні компанії відмовляються давати фармерам позички по маєтковим оцінкам з попередних літ. Знову зменшені позички не дають фармерам можности дальшої господарки.

ІСТОРИЧНИЙ АРХІВ.

ВАШИНҐТОН, 30. січня. — Незабаром приступлять тут до будови величавого будинку, призначеного на переховування важних урядових документів.

ТЮРМА ЗА $12,050,000.

ОЛБАНІ, 30. січня. — Републикане виступили з острою критикою нової тюрми, яку будують в Атиці. Тюрма міститиме 2,000 вязнів, а коштуватиме $12,050,000. Найбільше критикували зависокі кошти валу, яким буде обведена тюрма.

6,000 МІСЦЬ БІЛЬШЕ ДЛЯ БОЖЕВІЛЬНИХ.

ОЛБАНІ, 30. січня. — Ухвалено $18,803,000 на побільшення шпиталів для умово хорих. Через те шпиталі можуть тепер приняти 6,000 нових хорих.

ҐРІН ПРО КУШНІРСЬКИЙ ПРОМИСЛ.

НЮ ЙОРК, 30. січня. — Президент Американської Федерації Праці, Вилєм Ґрін, відбув конференцію з Морисом Кавфманом, президентом Міжнародної юнії кушнірських робітників. Оба прийшли до заключення, що треба виступити як найбільш рішучо проти цього, щоби в кушнірськім промислі одні працювали понад обовязкові години, а инші ходили без роботи і голодували.

АМЕРИКАНЕЦЬ ГОЛОВОЮ БАНКУ ЙОНҐА.

НЮ ЙОРК, 30. січня. — Ходять чутки, що Ґейтс Мек Ґерра, предсідатель надзірної ради Федерального Резервового Банку в Ню Йорку, покидає свій уряд, щоби перебрати місце президента Міжнародного Банку, який має ввійти в життя в Европі, згідно з пляном Йонґа про сплату німецьких репарацій.

ДОМАГАЮТЬСЯ СВОБІДНОГО ГОЛОСОВАННЯ.

ПОРТ О ПРЕНС (Гайті), 30. січня. — „Ди Нешенел Ліґ оф Констітушенел Екшен" внесла до президента Гувера меморіял, в якім домагається загальних і свобідних виборів до леґіслатури острова Гайті.

ДОМАГАЮТЬСЯ СМЕРТИ.

ОБОРН, 30. січня. — Шістьох вязнів прислухувалося спокійно виводам прокуратора, котрий домагався для них вироку смерти за те, що вони підчас останньої ворохобні забили одного вязня. Куля, яка забила вязня, була одначе призначена для кого иншого, а саме для вязничного директора, котрого не вцілила.

ПРОТИ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ТИРАНІЇ.

Як доносить французька преса, у ваграмській салі в Парижі відбувся великий французько-російський мітинґ на знак протесту проти терору в СРСР. На цьому мітинґу промовляло кількох французьких послів, вчених та політиків і бувший міністер царської Росії Федоров, бувший міністер освіти Карпачев, редактори Базаріннов і Савченко.

Промовці документами доказали, що СРСР щоденно заливається кровю розстріляних і катованих горожан та що в СРСР робітники і селяне живуть під більшим гнітом, як за царя.

Траґедію життя в СРСР промовці змалювали такими черними барвами, що присутні учасники мітинґу заливалися сльозами. На мітинґу ухвалено резолюції з протестом проти терору в СРСР, а ці резолюції вислано урядам великих держав Европи.

„УКРАЇНСЬКІ ТЕРОРИСТИ"

Недавно викрито у львівській дирекції залізниць хабарницьку аферу. В звязку з тим появилися були в польській пресі відомости, що до дирекції залізниць принимано українських... терористів. Тепер ті самі ґазети впевняють, що донесення про принимання до залізничої служби „українських терористів" не відповідають правді. Миж додамо, що взагалі не відповідає правді, щоби Українців-нетерористів (хоча в польській опінії такі не істнують) принимано до залізничої служби. Це царство доступне тільки Полякам і Жидам трошки.

ЩО ЛЮБОВ МОЖЕ.

В Пйотркові (Польща) 20-літній Венґлінський не міг оженитися з 19-літньою Янінoю Турняк ізза спротиву родичів. Пішли вони обоє до ліса, де Венґлінський її застрілив з кріса, а після того собі відібрав життя.

ПРОТИРЕЛІҐІЙНИЙ ШАЛ НА РАДЯНЩИНІ.

Головний орґан радянської влади, „Ізвестія", оголошує відповідь відомого письменника Ґоркого на „протижидівські й контрреволюційні листи" в справі релігії. Ось як звучить відповідь письменника:

„Рай є дурним винаходом священиків і отців церкви, бо його ціллю є нагорода для людей, які тут терплять пекольні муки. Священики створили систему моральности, основану на страху. Християнство має дуже поганий вплив на розвій цивілізації".

Центральний комітет „безбожників" зажадав від союзу авторів і композиторів з Москви й Ленінграду, щоби перестати виплачувати винагороди композиторам релігійної музики. Бо між ними, як твердить комітет, автор релігійних пісень Чесноков має місячно 800 рублів платні, Іванов біля 400 рублів, підчас коли композитори революційних пісень мають ледви 10 рублів місячно.

Радянська влада в останніх днях оголошує через радіо спеціяльні протирелігійні відчити. Рівнож у радіо відспівається протирелігійні пісні всіх країв...

Бідна Радянщина!

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА НА РАДІО.

Заходом Т-ва Українських Дяковчителів в неділю, дня 2. лютого в год. 2.45 хв. із стації WAAT в Джерзи Сіті укр. муз. банда із Пасейк, Н. Дж., під управою свого діриґента п. Михайла Майка виконає слідуючу програму:

1) **Січовий марш.** 2) **Вязанка укр. пісень.** 3) **Бандура;** відспівають в супроводі банди М. Майк і М. Долішний. 4) **Танець: В саду вишневім.** 5) **Тишицька Коломийка;** відспівають в супроводі банди М. Майк і М. Долішний. 6) **Вязанка укр. пісень ч. 2.**

Усі повищі пісні аранжовані діриґентом М. Майком.

ОДИН УКРАЇНЕЦЬ.

У новій львівській лаві присяглих, яку вильосовано на найблищу кадевцію, знаходимо на 46 осіб всього одного одинокого Українця. Не мають Українці „щастя" до „льосу".

ЖАХЛИВИЙ ВЧИНОК БОЖЕВІЛЬНОГО.

В мешканню при вул. Цетнеровській 33 у Львові мешкав умсьо недужий, дентистичний те:..ік Тадей Ясінський. Його по..ишено дома без опіки з шестимісячною дитиною. Ясінський в приступі божевілля перевернув горіючу піч на ліжечко, в котрому лежала дитина, при чому сам важко попарився й поранився, вибиваючи руками шиби. Дитину просто чудом вратовано. Ясінський з попарення помер.

І ЦИГАНІВ ОБЦИГАНИЛИ.

Неймовірне, але правдиве лучилося на Поморю. Якісь супер-злодії закралися до табору кочуючих циганів і обікрали їх на кільканацять тисяч золотих. Очевидно, що циганський маєток походив теж з крадежей.

ВОЮЮЧІ КАЦАПИ.

Книгарню „Рідної Школи", що містилася дотепер в будинку Ставропиґії при вул. Руській 3 у Львові, перенесено до Книгарні Наукового Тов-а ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10. Кацапи виповіли „Рідній Школі" льокаль і заложили там свою російську книгарню.

ОХОРОНА РЕЛІҐІЇ В ІТАЛІЇ.

„Осерваторе Романо" подає зміст нового карного кодексу, а окремо цих законів, що торкаються справи охорони релігії. Дотепер у справах релігії обовязував в Італії італійський кодекс з 1889 р., кодекс, який був твором ліберальнистичного тодішнього уряду. Цей кодекс ґарантував свободу релігійних практик, а держава карала за зневагу релігії тільки тоді, як при тім була ображена якась особа і якщо ця особа сама внесла скаргу. Самаж держава з власної ініціятиви не ставала на оборону релігії. Релігія була приватною. індивідуальною справою. Фашистівський карний кодекс бачить у релігії явище не приватне, але суспільне, державне і провини супроти релігії трактується якк провини супроти держави. Релігія уважається важним чинником уморальнення суспільства і тому релігія не є приватною справою. Церква є інституцією державною і вона стоїть під опікою та охороною держави.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ У ВАРШАВІ.

Агенція „Іскра" подає чудернацьку вістку, що польське міністерство освіти приготовляє проект утворення „Українського Інституту" у Варшаві. Цей інститут мав би бути зорґанізований на зразок польської „Академії Наук" (?!) Цю фантастичну вістку треба приняти з резервою, так як і инші варшавські пляни та обіцянки в справі українського університету.

СТРАШНИЙ ЧИН БЕЗРОБІТНОГО.

В селі Лібафаля в Семигороді робітник Іван Сопромоні опинився без праці і з розпуки убив свою жінку і 4 дітей, після чого і сам наложив на себе руку.

ВЕЛИКА ПЛЯМА НА СОНЦІ ПРИЧИНОЮ АТМОСФЕРИЧНИХ ЗАБУРЕНЬ.

Німецькі астрономи зауважили на сонці великанську пляму, завбільшки 25 тисяч квадратових км. поверхні землі. Догадуються, що недавні бурі були спричинені тою соняшною плямою.

ВЛОМНИКИ З РЕВОЛЬВЕРАМИ.

З Підгаєць доносять, що в ночі два вломники, зоружені в револьвери, напали на мешкання Гринька Джумака в Іщкові. Поліція приловила вломників, двох парубків з Іщкова, братів Миськових.

ТУТЕНКАМЕН МСТИТЬСЯ.

Велике враження викликала смерть одного з тих, які відкрили ґріб Тутенкамена — д-ра Карвера. Згинув він в автомобілевій катастрофі. Карвер є десятим з ряду членом експедиції, який траґічно гине. Тутенкамен мститься...

ЧИМ ПОЛЯКИ СЛАВНІ.

Великі надужиття викрито в Раді Повітовій у Зборові. В звяку з тим арештовано інж. Віленка, реферата дорогового відділу. Так звичайно кінчиться в інституціях громадської самоуправи, у яких населення позбавлено права рішань і контролі.

НАПАД НА БАНК.

Пять замаскованих напасників, зоружених в револьвери, напали на Банк Промисловців у Битомі й стероризувавши банковий персонал, зрабували 16,000 марок і 2,500 золотих, а відтак втекли.

СВОБОДА СОВІСТИ.

Совітські ґазети подають, що большевицька професійна орґанізація видала заборону брати артистам участь у яких-небудь релігійних обходах. Під загрозою утрати посади не вільно артистам співати в церковних хорах і т. п. От і свобода совісти.

ВЕЛИКИЙ ЧОРТКІВ.

Настала тепер манія „великих" міст. За Львовом і Станиславовом прийшла черга на Чортків. Появився розпорядок Ради Міністрів, на основі якого до Чорткова прилучено громади: старий Чортків і Виґнанку. За цей „гонор" спадуть на селян обох тих громад нові обовяваки у виді податків від нерухомости і богато инших. Тяжкий той „гонор"!

ЗА ЗБІЛЬШЕННЯ ВОЄННИХ ФЛЬОТ

НАСЛІДКОМ ЛОНДОНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МОЖЕ БУТИ ЗБІЛЬШЕННЯ ФЛЬОТ, А НЕ ЗМЕНШЕННЯ.

ЛОНДОН (Анґлія), 30. січня. — Вимоги Японії, щоби мати право на 70% важких кружляків щодо скількости їх в анґлійській і американській фльотах зокрема значно підносять сили сучасної японської фльоти, а вимоги щодо легких кружляків підносять сили їх кілька разів. Взагалі колиб вимоги Японії були задоволені, то її воєнна фльота має бути значно більшою від теперішньої американської.

Японія тоді малаб 24 легких кружляків, а Америка тепер має їх лише 13. Тепер Японія має лише вісім кружляків цієї катеґорії, отож вона малаб тоді поспішно збудувати ще 16 нових. Субмарин Японія хоче мати не менше 80,000 тон поємности; таксамо булоб збільшене число її торпедовців.

Колиб задовольнити всі вимоги Японії, то тоді доведеться й Америці розбудувати свою фльоту, щоб утримати рівновагу, яку вирішить лондонська конференція. Тому можна сподіватися в наслідок цієї конференції значної розбудови фльот, замісць зменшення, усіми учасниками її.

КОРОЛЬ НАБИРАЄ СИЛИ.

МАДРИД (Еспанія), 30. січня. — З упадком премієра Прімо де Рівери король Альфонс перебрав на себе всю повноту влади в державі. Тепер він являється поруч з сербським королем одиноким абсолютним монархом в Европі. Ґенерал Беренґвер ще не зформував нового правительства, бо говорить, що не так легко зформувати правительство по шестирічному істнуванню диктатури.

Уступлення Прімо де Рівери населення Еспанії приняло з задоволенням. По всій країні панує порівнюючо спокій, бо студентство й молодь, котрі були виявили заворушення негайно по уступленню де Рівери, тепер втихомирилися.

КОМУНІСТИЧНА ПРОПАҐАНДА В АРМІЇ.

БЕРЛІН (Німеччина), 30. січня. — Військовий міністер говорить, що міністерство багато покладає труду, щоби боротися з комуністичною пропаґандою в німецькій армії. Серед армії комуністи росповсюднюють у великому числі свої аґітаційні летючки, роскидаючи їх навіть у касарнях. Для своєї пропаґанди вони також вживають впливів спеціяльних женщин-аґітаторок.

В армії викрито кількох партійних комуністів, котрі вступили до неї, щоби вивчити військову штуку, що у відповідний час „може пригодитися", а також, щоби там здобути безпосередній вплив та симпатії серед жовнірів. Міністер війни говорить, що, не зважаючи на всі старання большевиків, армія не підається їх аґітацій.

СТРАТИЛИ БАТЬКІВЩИНУ.

ЛОНДОН (Анґлія), 30. січня. — Заступник міністра колоній відповів Арабам, котрі жиють в Америці, а виїхали з Палестини ще до Великої Війни з турецькими пашпортами, що вони стратили своє палестинське горожанство. До Палестини вони можуть повернутися лише на візиту по американським пашпортам.

Проживши в Палестині два роки, вони можуть на загальних основах знову набути собі палестинське горожанство. Це саме торкається й Жидів, котрі знаходяться в такому самому становищу, як палестинські Араби.

МІЖНАРОДНИЙ БАНК.

ПАРИЖ (Франція), 30. січня. — Вирішено в лютому перевести вибори до правління міжнародного банку, який засновується на основі газької конференції й пляну Йонґа для сплачення репарацій. Правління банку буде знаходитися в Базелі (Швайцарія). До нього будуть входити представники тих банків ріжних держав, які створять цей банк.

Думають, що на голову правління банком виберуть Американця.

ЩЕ НЕ ЗАСПОКОЇЛИСЯ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія), 30. січня. — Здавалося, що Ліґа Націй уже остаточно полагодила минулого року конфлікт між Параґваєм та Болівією ізза провінції Чако. Але тепер Болівія знову прислала скаргу на Параґвай, бо там концентруються війська на кордоні її, що загрожує спокоєви.

На запит Ліґи Націй Параґвай ще не відповів, а Болівія також приймає деякі воєнні міри, щоби забезпечити себе від несподіванки. В колах Ліґи Націй думають, що до нової сутички між цими двома південно-американськими републиками не дійде й вони будуть триматися договору, підписаного між ними в справі провінції Чако.

ПО ЗАКОНУ НАПОЛЕОНА.

ОРЛЕАНС (Франція), 30. січня. — Тут засуджено на смертну кару 27-літню жінку за вбивство своєї матері з метою захоплення її фарми. Суддя присудив, що згідно з законом Наполеона про кару за вбивство батьків, засуджена має йти до ґільотини босою, в одній сорочці, з перевязаною чорним шалем головою.

Вислухавши присуду, засуджена в ґістериці почала кричати на суддів: „Бандити"!, „Вбийники"! й т. п.

ЛЮБОВНІ ЦИДУЛКИ.

ЦАРГОРОД (Туреччина), 30. січня. — Робітниці в турецьких державних папіросних фабриках завели собі звичай впаковувати до пачок з циґаретками любовні цидулки. Тепер уряд заявляє, що коли вияснитьтся, хто такі цидулки впаковує в пачки, то ті робітниці негайно будуть звільнені з фабрик.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ОДНОГО ДИКТАТОРА МЕНШЕ

Підчас світової війни виставили були аліянти програму демократії: мовляв, війна ведеться за здемократизовання світа. Аліянти стали побідниками, але їх побіда розсіяла по світі не демократію, а самодержавіє, абсолютизм і диктатуру. Перейшла під нову форму самодержавія передовсім Росія. Попали далі під ріжні форми самодержавія нові держави, як Польща, по части Литва. Прибрали недемократичну форму правління навіть такі аліянтські держави, як Румунія, Італія й Югославія. Слідно було поширенє недемократичних ідей на Мадярщині. Навіть поза воюючими сторонами слідно було поступ самодержавія, коли під управу військової диктатури попала невтральна в час війни Еспанія.

Перехід Еспанії під диктатуру був дуже важною подією. У воюючих краях підложе для диктатури приготовила війна; вона з конечности річий збирала владу в руках малого числа провідників. Широкі маси народа в тих краях за час війни привикли до диктату проводу; тому й не можна було дуже дивуватися непорушности мас. Інакше було з Еспанією. Чому населення Еспанії не повстало проти команди ґенералів, проти баґнета? Причина сього явища лежить у характері Еспанців. Вони ніколи не відзначалися високо розвиненою політичною орґанізацією. Заголюкані попами й Єзуїтами зносили терпеливо всяке ярмо, як зіслане Богом. Живі в танцях, музиці та парадах, вони заховувалися в політиці сонно, тупо, безхарактерно, малощо не цинічно. Повставали проти диктатури студенти, але коли диктатор Рівера розвалював студентські орґанізації та напихав студентами тюрми, маси з сього сміялися, як з чужої справи. Повстали проти диктатури ґазети, Рівера заткав їх рот цензурою, народ мовчав: Не наше діло. Що диктатура по замкненню рота студентам і ґазетам гуляла по хребтах народа ще дужче, сього народ не бачив.

Диктатор сперся на баґнети. Сі баґнети показалися слабими. Вони не потрафили принести Еспанії слави, яку диктатура обіцяла. З часом самі вояки сприкрили собі диктатуру. Жовніри додумалися до того, що з диктатури користає тільки диктатор, а не вони, його сліпе орудля. Побачив Рівера, що його сила — великан на глиняних ногах. Подумав він собі, що станеться з ним, як сей великан стане падати. Зібрав його страх. Він пускає владу зі своїх „залізних" рук. Еспанія має дістати цивільний уряд.

Здавалосяби, Еспанія перейшла велику політичну школу. Та її перейшли тільки ті, що боролися, терпіли. Широкі верстви Еспанії лишилися темними політично й інертними, як вони були досі. Завтра вони готові під другу диктатуру.

Лев Ясінчук.

ЩО В НАС ДІЄТЬСЯ.

(Галицькі образки).

Орґанізований рух. — Перестрій „Рідної Школи". — Боротьба за школу. — Ожилі москвофіли. — Кацапський подвиг. — Українська енциклопедія. — Господарська кріза. — Польські пляни. — Непохитність Українців.

Відколи я пізнав американсько-українську іміґрацію віч-на-віч, відколи я замітив, як наші заморські браття цікавляться тим, що тут діється, від тої пори бажаю, щоби наша еміґрація правильно обзнакомлювалася зі всім, що приносить життя на її батьківській землі. А події, що вказують на живучість народу, такі численні, так їх багато, що треба би зайняти ціле число ґазети, як би хотіти їх бодай згрубша занотувати. Ось кілька рисок.

Місяць грудень 1929 р. був особливо обильний у вияви народньої стихії. Одно за другим відбували свої загальні збори центральні товариства. На тих зборах підчислювано висліди цілорічної праці на ріжних ділянках, там намічувано пляни на будуче. Там всі „биті сумнівом" укріплювалися у вірі, що ми таки нація, а не погній для когось; там усі трудовики зауважували, що їх ряди ростуть і стають тугіщі. В тому місяці мали свої загальні збори товариства: Сільський Господар, Народня Торговля, Союз Українок, а крім цього відбувся ще Верховний Пластовий Зїзд. На цьому Зїзді цвіт нашої свідомої молоді радив аж два дни. Виявилося, що ця хосенна міжнародня орґанізація молоді, яка в нас має і своєрідне значіння, розростається, а пластова ідея вкорінюється в кругах нашого громадянства.

Повних два дні радив також Союз Українок, це необхідне звено в загальній орґанізації. Перший раз було заступлене селянське жіноцтво більшим числом селянських жінок. І саме це відрадне. Це доказ, що Союз Українок стає суспільною орґанізацією українських жіночих мас.

Ладиться до свого зїзду й „Рідна Школа", підготовлюючи зміну статута, в тому напрямі, — щоби відповідно до зросту того товариства можна було товариство справніще вести. При цьому взято під увагу деякі домагання тої частини української іміґрації в Америці, яка заінтересувалася долею того товариства, домагання — підношені при ріжних нагодах, а головно зібрані ядерно в дотичних резолюціях „Обєднання", ухвалених на його річному Зїзді в 1928 р.

В місяці грудні припадає реченець до внешення заяв від батьків дітей у шкільному віці за українською народньою школою. На поклик „Рідної Школи", яка веде провід у боротьбі за основну конечність нації, заворушилися селянські маси. З усіх усюдів внесено тисячі заяв за українською школою. Наша народня маса вже дисциплінована. Вже не треба аґітації, віч, зборів у тій справі. Вистане поклик в останньому часі, а селянство стає твердо до боротьби. І то навіть не в надії на побіду при допомозі паперової заяви, яку десять разів сфалшують, а просто для заманіфестовання перед теперішними правителями й перед світом, що ніколи не погодиться український нарід з тим, щоб його діти мали бути виховані не на Українців-державників! Ця тверда воля українського громадянина задержати **українським** своє покоління, — робить його склонним приносити щораз нові жертви для справи „Рідної Школи": чи то буде відкриття приватної школи, чи оплата дошкульних грошевих кар, чи потреба віддавати свій час і труд на придбання фондів для неї. Як з одного боку йде змагання, щоби „Рідну Школу" удержати й поширити, так з другого боку, — щоби її знищити, задушити. Це боротьба не на жарти. Це боротьба українського народу за — бути, або не бути.

Наші москвофіли-кацапи рухаються не на жарти. Но, страшними конкурентами вони не були би, колиб так вони не мали високих покровителів. Недавно знов набили їх у Львові українські студенти, тим разом таки вже в Успенській („волоській") церкві за те, що бралися розтрутити ті ряди студентів, що не випускали нікого з церкви підчас співу „Боже Великий Єдиний"... А все таки кацапи починають рухатися. Кажуть, що людині перед смертю нераз лекшає, що вона навіть з апетитом зїсть і... вмре. Кацапи стали „воюючі" й непримириmі. Під кінець грудня відбувало загальні збори товариство „Русская Школа". Конечно хотять оснувати у Львові „рускую" (московську) ґімназію. Відбувають окружний зїзд „Русской Селянской Орґанізації" в Сяноці для лемківських повітів. Засновано теж у Сяноці Окружний Союз Кооператив для цілої Лемківщини. Отож — позір, Браття-Лемки, коли не хочете, щоб Ваші земляки потопали й на дальше в тьмі невіжества!

Від кількох років удержувала „Рідна Школа" книгарню при Руській вул. у Львові. На книгарню винаймало товариство льокаль від Ставропигійського Інститута, що тепер у руках кацапів. З кінцем грудня вийшов реченець найму того льокалю. Управа Ставропигійського Інститута не згодилася під ніякою умовою продовжити умову, хоч „Р. Ш." предкладала високу оферту. Вже й зовсім на зиск не числила, тільки на те, щоб мати в руках такий культурний середник, як книгарня. Тепер „Р. Шк." опинилася на разі без власної книгарні, а в її теперішньому льокалі розсілася кацапня й порозкладала свої дурні „изданія".

А книгарня в нас дуже потрібна. Книжка вже розходиться. Нарід хоче знання, хоче відповіди на всякі питання.

Йдучи на стрічу цим вимогам часу, задумала коператива „Рідна Школа" велике діло. В порозумінні з деякими фінансовими інституціями береться за видавництво книги знання, Енцикльопедії, в якій ядерно й основно булаб зібрана на українській мові вся дотеперішня наука. Всі культурні народи мають таке видавництво. Дуже прикро дається відчувати недостача такої книжки в нас. Ще хто має матеріяльну спромогу, той може звертатися до чужомовних енцикльопедій. Але сьогодня така книга потрібна вже для маси, а не тільки для вибранців. Зачне вона виходити в березні 1930 (якщо не зайдуть якісь непередбачені перепони) під редакцією українського вченого, д-ра Івана Раковського. Ціле видавництво обчислене на три томи по 650—700 сторін друку й безчисленних ілюстрацій, а буде виходити кождого місяця зшитками. В краю вже йдуть тисячні замовлення на передплату. Доказ, як дуже таке видавництво було вижидане. Ця книга буде й для нашої іміґрації прямо незмірнмої ваги. Не один хотівби про щось дізнатися в рідній мові. Українські діти на іміґрації майже зовсім не знають мови, бідні — не мали нагоди пізнати всіх обявів рідної культури. Рідна Енцикльопедія прийде їм з помічю і звяже знов молоде покоління з рідною нацією.

Господарська кріза в Польщі тяготить дальше над усіми народами, що в ту державу попали. Збіже впало в ціні так, що не виплачується робота на ріллі. Селянин засіває хіба на те, щоби мати заняття та щоби мати свіжу муку зі свіжого зерна. Вправді польські ґазети потішали для „скріплення духа", що, мовляв, іде до кращого, бо „по нюйорській біржевій крізі вертає гріш з Америки до Европи". Але для населення Польщі, а головно для нашого народу нема з того ніякої користи, бо ледви чи хто мав які американські шери. Недавно писалося навіть, що заграничні банки не хотять приняти кредиту, бо мають доста власного гроша. Хто хоче, нехай вірить. У нас таких нема. Вчора, 11. січня, сказав новий польський президент міністрів Бартель на комісії варшавського сойму, що від дня останньої революції т. є від 15. травня 1926. в Польщі в напрямі політики нічого не змінилося. Ці слова можна прикласти й до господарського стану. Ба, що більше: можна їх і поширити, що **все значно погіршило.**

В наслідок нестерпних господарських відносин еміґрує маса народу на гірку долю до Перу й Арґентини. А тепер закликає вже польське громадянство, щоби спрямувати мазурське населення замісць за воду — на схід на наші землі. Зайшлі кольоністи вже й самі подбають, щоби тут осіла їхня рідня й знакомі. Не згірший плян. Українці нехай еміґрують у підсоня, яке їх здесяткує. Тоді українська земля моглаби скорше стати польською.

Але український нарід тримається бадьоро. Хрунівство, себто упадок духа, так як не істнує. Це запорука, що наш нарід перебуде хочби яке лихоліття, прямуючи всесторонними заходами до того, що нам усім просвічує, що нас кріпить і веде до кращого завтра.

ПОШУКУЄМО 7 УКРАЇНЦІВ З $100.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРОХІЯ ПРИ ЦЕРКВІ СВ. ЮРІЯ В МАЙНЕРСВІЛ, ПА., ПЕРЕСИЛАЮЧИ $100 НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, ПИШЕ:

КУЛЬТУРНЕ ГРОМАДЯНСТВО НІКОЛИ НЕ ЗАБУВАЄ НАДЛЮДСЬКИХ КРІВАВИХ ЖЕРТВ, ЯКІ ЗЛОЖИЛИ БОРЦІ-ГЕРОЇ НА ЖЕРТІВНИКУ ЛЮБОВИ ДЛЯ БАТЬКІВЩИНИ. ТІ ГЕРОЇ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ НЕСЛИ СВОЄ ЖИТТЯ В ЖЕРТВУ ЗА РІДНИЙ КРАЙ, ПАМЯТАЮЧИ НА ЗАПОВІТ СПАСИТЕЛЯ ХРИСТА: „БІЛЬШЕ ВІД ЦІЄЇ ЛЮБОВИ НІХТО НЕ МАЄ, ЯК ХТО ДУШУ СВОЮ ПОКЛАДЕ ЗА ДРУЗІВ СВОЇХ".

ЗА ТАКУ ЛЮБОВ НАРІД, ЯКИЙ ВІРИТЬ В НАУКУ ІСУСА ХРИСТА, ОБОВЯЗАНИЙ ВІДПЛАЧУВАТИСЬ ТЕЖ ВДЯЧНОЮ ЛЮБОВЮ І ЩИРОЮ БРАТНЬОЮ ОПІКОЮ НАД ТИМИ, ЩО СКРІВАВЛЕНІ ВЕРНУЛИСЬ З ПОЛЯ СЛАВНИХ БОЇВ.

БАЖАЮЧИ, ЩОБИ И НАШОЇ ГРОМАДИ НЕ БРАКУВАЛО У ВИКАЗІ ЖЕРТВ НА БУДОВУ ДОМУ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ БОРЦІВ-ГЕРОЇВ, ПЕРЕСИЛАЄМО НАШУ ЛЕПТУ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE
P. O. Box 411, Philadelphia, Pa

ВІДПОВІДИ РЕДАКЦІЇ.

А. Б., Сиракюз, Н. Й. Таких дописів не звертаємо, а задержуємо в актах, щоби мати в руках доказ, чому саме відмовляємо їм місця. Ними можемо доказати, хто це пхає орґанізацію в біду й ще нарікає, що йому кривда робиться, коли того рода дописів не містимо. Правда, що Ви виступаєте проти „оборонців" як народних шкідників, але й правда те, що Ваш спосіб писання може наразити орґанізацію на втрати. Якби Ви це розуміли, то не вимагалиб, щоб Вашу писанину містити без змін. Великі письменники і вироблені журналісти вдячні иншим за уваги і поправки. Тож не будьте так дуже певні своїх журналістичних здібностей, бо скромність допоможе Вам дечого навчитись та позбутися пустомельства. Тоді доперва будете вдячні тим, що слізають нераз довго над неодною базграниною, щоб тільки доглупатись, про що там властиво пишеться.

СПРАВЛЕННЯ:

У виказі на Сиротинець, поміщенім в ч. 19 „Свободи" має бути: ГЕМТРЕМК, а не „Метремк", як було подано. Має бути „Товариство ім. Маркіяна Шашкевича", а не „Братство".

В. Будзиновський.

ЗАКОПАНИЙ СКАРБ

Оповідання.

(2)

Маючи що другої-третої днини, деколи й день по день, по пару штук риби, Бабяки стали журитися, що з тою рибою робити. Бо чому не кидати нічниці хочби що днини, коли риба „бере"? Але що з нею робити, коли для себе забогато, а продати нема кому? Тут люде риби не купували, бо хоч не вільно було ловити, всі радили собі цілком таксамо, як Бабяки. Додумалися до того, що не лиш свіжий пструг добрий. Вони зачали вудити і сушити, щоби був запас на зиму. Бабяк зробив раз таку пробу, що везучи сплавом вуголь, взяв на сплав також торбу свіжої риби. Привіз до міста і заніс до жидівського краму. Жид втішився так, неначеби Бабяк привіз йому цілу торбу пархів. За пару кільограмів риби дав йому фляшку нафти, гуску соли і пачку сірників. Бабяк був з того дуже вдоволений. Хоч знав, яка в місті ціна пструга, не важився жадати більше. Якби дуже торгувався, то жид дав би знати до жандармерії, що він продає рибу, очевидно, не маючи права ловити її. І жид був вдоволений і Бабяк не нарікав. Не нарікав, бо відтепер вже не потребував платити за нафту, сіль, сірники, цвяхи. За все [illegible] рибою.

Так ішли дні за днями. Як на людей, що привикли до [illegible], що зрослися з бідою, Бабякам було добре. Хатчина, хоч маленька, була тепла, бо палити було чим. Їсти мали що, не хорували, отже були вдоволені. Але раз Трофимови поховзлася нога. Сплав, на котрім Трофим віз вугля і рибу, розбився. Його праця пропала, він сам ледви спасся. Відтам, де Трофим виліз з води, до міста було пів милі. Сим разом Трофим хотів у місті купити для жінки киптарик на зиму і шкіру на постоли для себе і жінки. Пару ґульденів мав у кишени, решту, якби не та пригода зі сплавом, був би дістав за вуголь. За рибу був би дістав трохи кукурудзяної муки. Вуголь пропав, риба пропала. Продати вже не було що, не було що міняти. Пішов між жидів, чи не дали би на кредит. Жиди лиш здвигали раменами. І сей жид, що все брав рибу, на кредит не хотів дати ні грудки соли. На кредит, ба! й за дурно, дав лише свою раду:

— Тепер для таких, як ви, є тут добрі зарібки. Фірма, що в сих сторонах рубає ліси, будує вузкоторову залізницю. Робітників мають мало, бо тепер всьо на жнивах, отже платять добре. За пару днів заробите на киптарик.

Трофим вийшов від жида, передумав його раду і зголосився до підприємців. Причепили його до партії, котра мала прокопати один горбок, і казали завтра прийти до роботи. Фірма давала своїм робітникам харчі на кредит, обтягаючи довг в суботу при виплаті зарібку. Трофим дістав на кредит залізний банячок, пару кільоґрамів кукурудзяної муки, солонину, сіль і тютюн. На другий день рано вже копав. Пятої днини в полудне горбок вже був майже прокопаний. Всі робітники відійшли на бік, щоби зварити собі полуденок. Трофим не любив своїх товаришів, бо то були здичілі простаки, бараби. Лишився в прокопі. Розклав вогонь під глиняною стіною прокопу, на вогни поставив банячок, зварив кулешу і став їсти. Нараз схопився, бо в баняк впала груда глини. Гадав, що якийсь бараба зробив збитка: виліз на горбок і з гори кинув глину. Його було щастя, що ся грудка глини випередила се, що тепер сталося. Ледви він відскочив, зсунулося саме на те місце, де він сидів з горшком, кілька кубіків глини. То зсунувся підкопаний горбок. Трофим вже хотів крикнути, щоби заалярмувати партію, коли його око опинилося на чімсь чорнім, що виставало з глини. Приступив, сягнув рукою, а то... горщок. Підоймає, а то тягар такий, неначе груда олова... Трофим затрусився, його руки тряслися так, що не годні були вдержати горщка. Сів і поставив горщок на колінах. У нього зараз майнула гадка:

— Може то скарб? Чейже глина не була би така тяжка!

Став згортати глину, яка була зверха, і випорпав монету. Срібну монету, більшу як австрійський ґульден.

Трофим знав, що як побачать його товариші, то розхоплять. І черепа не лишать йому. Ще й побють. Користаючи з того, що товариші вернуть до роботи не скорше, як за пів години, пересипав гроші з горшка до свого залізного баняка і накрив їх рештою звареної кулеші. Банячок накрив, як звичайно попоївши, свиткою, сів біля нього і став думати, що йому тепер діяти. Найлїпше було би взяти скарб і зараз відійти від тої, йому і так немилої роботи. Але се здивувало би його товаришів, здивувало би й жандармів, якби про се зайшла до них чутка. Зараз погадали би, що у нього мабуть нечиста совість, коли покинув роботу і втік днину перед виплатою зарібку. Він також знав, що якби жандарми дізналися про його нахідку, то відберуть. Як був ще хлопцем, то в сусідстві його родинного села хлоп виорав пару старих монет. Жандармерія довідалася і прийшла відбирати. Він тих монет вже не мав, бо жиди видурили від нього. І він потерпів і жиди мали клопіт, бо жандармерія у всіх перешукувала хати, обтовкувала ребра прикладами карабінів, тягала до суду.

До кінця тижня було ще лиш півтора днини. Рішився видержати в роботі. На другий день, в суботу пополудни, взяв тижневий зарібок, з якого обтягли дві третини за харч і баняк. Баняк всунув у міх, закинув на плечі і не кажучи нікому, що кидає роботу, пішов.

Дома вже знали, що з ним сталося, та що пішов до роботи, бо він се переказав був до жінки людьми, що вертали в гори. Жінка втішилася, що він вернув. Тим, що пропала праця цілого тижня, вона не дуже зажурилася. В хаті ще було троха картофлі, в ріці була риба.

Про скарб Трофим не сказав жінці нічого. Закопав у колибі, в котрій держав випалений вуголь і ломив собі голову питанням, як ті срібняки використати. Як поводитися, щоби ніхто не доміркувався, та щоби при продажі срібла не обдурили його. Вперід треба було провідати, яку ті срібняки мають вартість. Було їх 680. Взяв одну штуку, пішов до пароха і каже:

— Отсего таляра маю від моєї мами. Коли вмирала, дала мені його, щоби я дав моїй жінці, як оженюся. Моя мама дістала його мабуть від своєї мами. До сеї пори я беріг його як памятку по мамі, по бабуни. Може й по прабабуни. Бог зна, як старий той гріш. Тепер я у великій скруті, бо сплав розбився і моя праця пропала. Як сей гріш має яку вартість, то я продав би. Чи єгомость не знають, що за него можна дістати і де би продати його?

Священик взяв монету в руку, оглянув її і каже:

— Се якась дуже стара монета. Вона ні австрійська, ні старопольська. Вона мабуть турецька. Як вона велика рідкість, то платить не лиш срібло, але і її вік.

— Єгомость! Сеж не рідка монета. Вона з твердого, не з рідкого живого срібла.

Священик розсміявся і відповів: — Не кажу, що монета рідка як вода, або хочби як живе срібло. Я розумів, що її мабуть мало між людьми. За такі старі монети, яких дуже мало, платять добре збирачі старих монет. Вони звуться нумізматиками. Ті збирачі, не монети. Чи ся монета така рідкість, не скажу, бо я не нумізматик. Треба би спитати знатока, якого професора від старинностей.

— Може би єгомость, як поїдуть коли до міста, взяли той гріш з собою і провідали, що за нього можна дістати. Найліпше було би, як би єгомость таки зараз продали.

(Дальше буде).

— Стидайся, Юрчику, чому кидаєш каменем у того хлопчика?!

— Бо не можу ближче приступити до нього. Він має коклюш!

Кума оповідає кумі, що її сусід тесля впав із руштування та вбився на місці.

— То тому останніми часами він був такий мізерний! — завважує друга кума.

Біда з ощадности.

— То ви пізнали вашу жінку в третьорядним театрику на передмісті?

— А так! До чорта з тією ощадністю, людина все мусить потерпіти на ній...

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

РОДИЧІ ДО ШКОЛИ.

Існує в Америці „магазин", місячник, що називається "The Parents' Magazine", себто Місячник для Родичів.

Так, Американці мають спеціяльний місячник, присвячений питанням, які обходять родичів. Само існовання такого „магазину" показує, що американські родичі втратили давну самопевність, що родичі вже титулом свого батьківства чи материнства мусять знати все, що родичам належить знати.

Вважали досі родичі, що тільки дітям учитися треба, бо родичі вже все знають. Та побачили родичі, що така сьомудра гордість на своє знання дає дуже небажані наслідки, і стали родичі вчитися від своїх дітий, як виховувати дітий.

Вислідом сього розуміння власного незнання й є спеціяльний місячник для родичів та ріжні організації родичів для поширення знання в ріжних виховавчих справах.

ЧИ БРАТИ ДІТИЙ ДО „МУВІС"?

Таке питанне поставив сей „Магазин Для Родичів". Редакція віднеслася з сим запитом до визначних психольоґів, виховавців, учителів, суспільних діячів і тим подібних та просила їх о відповідь на питанне.

Здавалосяби, що тут відповідь сама собою насувається та що про неї не може бути й спору. Тимчасом на се просте питанне наплинули ріжні розбіжні відповіди, як вже самою розбіжністю показують, що се питанне не таке просте, як воно на перший погляд виглядає.

„МУВІС" ОГИДНІ, АЛЕ ДІТИЙ ТРЕБА БРАТИ..

Славний американський психольоґ д-р Вотсон починає свою відповідь з того, що називає „мувіс" словом „ратен", а про директорів, авторів й акторів, що сі „мувіс" складають, називає безмозкими. Наслідком сього „мувіс" мають повно річий, які мусять вразити чутку душу дитини.

Здавалосяби, що д-р Вотсон закінчить порадою: не брати дітий до „мувіс". Тимчасом д-р Вотсон каже: „мувіс" огидні, директори, автори й актори безмозкі, але дитину треба час від часу взяти до „мувіс", щоби дитина подивилася й дістала враження удару. Прецінь пізніще життя кождої дитини буде повне таких ударів. Смерть, злочин, полові справи, — все те може дати дитині богато заводу. Нехай дитина йде до „мувіс" та вчиться переносити удари.

„МУВІС" РОЗБУДЖУЮТЬ ЦІКАВІСТЬ.

З ним, можна сказати, годиться Лі Ф. Генмер, директор відділу розривки Фундації Росела Сейджа. Він брав свої діти правильно до „мувіс" що найменче раз у тиждень з часу, як дитині минуло 6 літ. Він признає, що там було богато злого, грубого й неморального, але діти легко отрясалися зі злих уплив.

Зате діти набиралися від „мувіс" богато доброго. Головним добродійством "признає Генмер розбудження цікавости в дітий при помочи „мувіс". Каже він, що по кождій візиті в кіно діти випитувалися про найріжніщі справи. Тому він уважає кіно за один з середників виховавчих.

Неодного мусить заставовити сей натиск на розбудження цікавости дитини. У нас часто за основу виховання дитини вважається вбиття цікавости в дитині. Коли дитина питається за щось таке, на що батько не вміє відповісти, або про щось, що може з часом дійти до такого запиту, то батько заздалегідь ратується перед такою нібито образою батьківського маєстату приказом: Мовчи, язичку, будеш їсти кашку! Або: Говорення срібло, мовчанка золото. Або: Цікавість перший степень до пекла. Або: Як довідаєшся відповідь на се питання, то посивієш (або полисієш). Або щось инше в тому роді.

Визначний американський соціольоґ і виховник вважає розбудження цікавости головною основою виховання.

ШКОДИ З „МУВІС".

Автори других відповідий вичисляють між злими сторонами кіна передовсім те, що дитина на кіно набирає звичаю забавлятися, і то забавлятися в хаті радше, як на вільному воздусі. Кінові представлення звичайно тревають довго, дитина сидить до пізна вечером, встає пізно, йде до школи спляча, приучується невважати підчас науки.

ВИСЛІД АНКЕТИ.

З усіх відповідий можна набрати враження, що найкраща дорога — середина. Брати дітий до „мувіс", але не за часто. Брати їх до „мувіс", за які родичі певні, що вони не мають нічого неморального, дикого, грубого. Коли дитина питається пояснення яких фактів, треба дитині пояснити або післати до людий, які моглиби їй пояснити, коли родичі не знають. Розбираючи в сей спосіб питання, які насуваються дитині в „мувіс", дитині легко можна помогти отрястися з кепських уплив, яких переcічне теперішнє „муві" має подостатком.

Горожанин станув перед судом за те, що продає горівку. Його оборонець каже до суддів:

— Панове, прошу тільки добре оглянути сего обвинуваченого.

Судді роблять се дуже докладно.

— А тепер, панове судді, чи можете повірити, що людина з таким носом червоним продає горівку?

Судді увільнили обвинуваченого.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОДУМАЙТЕ ЗАВЧАСУ ПРО КУРИ.

Я отримую багато листів з запитами про розведення та годівлю курей. Отож я вирішив написати до нашої газети „Свободи" дещо обширніще в цій справі, щоби той, хто цікавиться цим питанням, міг знайти собі деякі інформації в тій справі. Плекання й годівля курей це вимагає особливо великого знання, але вимагає старанної та пильної роботи старанного догляду й точного виконання всього потрібного на час, а головне: замилування до цеї роботи. Звичайно треба й головою не раз поміркувати й подумати, як би ліпше повести свою курячу фарму. На жаль, ми, Українці, не завжди вміємо провадити та все удосконалювати. Праця підневільна наложила на нас велике тавро, а тому богато з нас волить все своє життя залишитися наймитом, ніж стати на власне господарство, на власні ноги.

Ми взагалі мало звикли ворушити своїми мозками. Нас дванайцятьгодинна праця сокирою, пилкою чи молотом так стомлює, як праця уміщ, коли треба сісти добре подумати над тим, як провадити своє господарство. Але нині світ такий стає, що треба й мозкам давати працю, бо вже без думання нічого не втнеш. Коли ми це будемо думати, то инші подумають за нас, але нам на шкоду. Ось подивіться. Фабриканти думають і тому там, де колись робило десять людей, тепер робить лише один, а решту робітників нині тимчасово звільняють з роботи, а в той час шапа робить певною силою. Крім того, коли нам уже стукне сорок літ життя, то нас викидають з шапи, як старих, а на наше місце ставлять або молодших, або нові машини. Тому час роздумати нам про те, як стати на власні ноги, щоб унезалежнити себе від фабрикантів.

Я хочу подати своїм землякам деякі відомости про годівлю курей, бо може хто з У країнців більше зацікавиться цією справою й задумає завести курячу фарму. Перше, я не раджу Українцям купувати собі курячі фарми в тих стейтах, де дуже зимно, бо тоді кури надзвичайно богато їдять, а також богато мороки з огріванням їх. У зимних стейтах треба тримати курей великої породи, як Ронгайон Ред, Плимон Рак, Вай Дац і т. д. Меньші кури такої породи як Лекгорн надаються в таких стейтах, як Ню Джерзи, де климат лагідний. Вони є найліпшими. Ось тепер 15 січня, на дворі йде дощ, а вони несуться добре. Кожен знає, що яйце в зимі тричі дорожче ніж у літі.

Курник мусить бути збудований відповідно вимогам модерного плекання курей. Не так важний матеріял, з якого він будується, як відповідне збудовання його, щоби можна було тримати добре чистоту, тепло та був світлим. Можна будувати курник з дерева. Як кажуть фаховці, добрий курник мусить коштувати не більше, як одного доляра на кожду курку. Будувати його треба від сходу до заходу, а фронтова стіна має бути обернена до полудня. В цій стіні має бути богато вікон, через які кури завжди малиб досить соняшного світла, бо світло зберігає ліпше здоровля курям, а тому вони ліпше несуться.

Тепло в курнику значить тесаме, що пожива, яка йде також на огрівання тіла. В зимні часи це тепло спонукує курку нести яйця. Але треба пильнувати, щоби в теплому курнику не було задухи, що аж стіни мокрі, а він мусить добре провітрюватися, бо в курнику з мокрими стінами кури будуть чутися ще гірше ніж у зимному. У зимному вони перестануть нестися, але в вохкому кури хворіють на ріжні хвороби й гинуть. Коли курник сухий, теплий і добре провітрений, то це ратує курей від ріжних хворіб, як віспа, сухоти, катар, інфлюенца і т. д.

Звичайно плекання курей на самий початок вимагає певних грошей. Коли хто сам не має досить їх для будови доброго курника, купівлі добрих курей то що, то там, де живе кілька наших людей, вони можуть обєднатися для спільного плекання курей і утворити спілку. Тоді й догляд за курми є лекший, бо є більше людей, які їх доглядатимуть. Хто має велику родину, то вона також стане у пригоді на такій курячій фармі.

Купувати курей можна у тих, що спеціяльно плекають курчат для продажі на розвід, але треба уважати на те, щоби курята були здорові та походили від курей, які мають що найменше два роки віку. Коли хто хоче мати дійсний прихід з курей, той нехай не дивиться на десять центових курчат, бо з таких курят мало чого можна сподіватися доброго. Кожен, хто хоче купувати курята, нехай купує їх з добрих рук, у фірмах, які себе добре зарекомендували, а бо у тих куроводів, про яких знається, що в них добре кури несуться.

Я радивби нашим Українцям, щоби поменше трималися шапів, поки їх на вулицю не викинуть, а завчасно подумалиб про влаштовання свого господарства. Придбавши два акри землі, вже можна влаштувати свою власну курячу фарму. Праця й життя на фармі тримає в купі родину й діти знаходяться завжди під впливом батьків, що помагає їх вихованню на добрих громадян та Українців.

Ось у нашій місцевости, Милвіл, Н. Дж., поселилось Українців уже споре число й декотрі занялися годівлею курей. Розуміється, люде ці приїхали з міст і не знали спочатку, як взятися до цеї справи, але поволі навчилися й тепер справа їх іде добре. На допомогу їм прийшов наш горожанський клюб, який урядив низку лекцій про плекання та годівлю курей. Там же читалися лекції й про те, як взагалі провадити фармерство. Тепер ми тут навіть заклали свою спілку для спільного продажу фармерських продуктів та яєць, чому має ліпшу ціну за них.

Це моя відповідь тим, що питалися мене за те, чи слід заводити курей. Звичайно слід, але треба до справи братися розумно, пильно, добре дивлячись за тим, щоби взагалі не зробити прикрої помилки, яку можна легко обійти, коли порадитися з фаховцями. Хто хотів би більше докладних відомостей, той може написати до мене на адресу:

Theodore Kowalsky,
R. 1. Box 184, Millville, N. J.

Т. Ковальчик.

ТЕБЕ НЕ ЗАБУВАЮ!

Лемківський краю, мій убогий,
Не в силі я Тебе забути,
Ні рік, долин, ні гір високих,
Карпат Твоїх сильних-могучих.

Бо вітер буйний і стокрилий
Сам неба путем через море
Доносить з далі звук Твій милий —
І я забуть його не можу!

Перед очима бачу поле,
Сади, луги, ліси і села —
І синє небо, „хижі" вбогі,
І чую пісню невеселу...

В чужій країні тут за морем,
Життя свій вік у коротає
Краси Твоєї і любови,
Звук горя, сліз — не забуваю!

ДО ЗЕМЛЯКІВ З ВИТКОВА НОВОГО Й РАДЕХІВЩИНИ!

КРАЯНИ! Чи знаєте Ви, що діється на нашій землі, в нашім повіті? Чи чули Ви про те, що вже й по селах, де тільки живе двох-трох Поляків, не тільки, що нема української школи, але й засновуються тайні „Стшелецке дружини", щоби на случай нового народнього зриву, не допустити, щоби повторився новий Перший Листопад та щоб український нарід не міг перебрати влади в свої руки, як це було зроблено в цілім повіті в пропамятні Листопадові дні 1918 року.

КРАЯНИ! Чи знаєте Ви, що панську землю парцелюють між Мазурів, яких повно в нашім повіті. Чи знаєте Ви, що під польською охороною й за польські гроші поширюється в повіті в відстрашаючий спосіб москвофільство. Під тим оглядом наш повіт стає закалою Західної України. Як доносять москвофільські газети, москвофіли грасують по малих селах і деморалізують нарід. В послідних часах відбули вони в 11 селах нашого повіту свої „собранія", висилаючи з них Пілсудському й польському президентови телеграфічно заяви вірности польській державі.

І це все діється тоді, коли по наших селах ще живими ходять свідки слави минувшини, наші інваліди. А треба признати, що наш повіт зложив гідну жертву в обороні нашої державности. По всій українській землі розсипані кости наших краянів, що як вірні сини свого народу пішли добувати кращої долі для рідної землі.

Наш радехівський повіт був одним з кайкраще зорганізованих в часі української державности. Панські маєтки і ліси були тоді під зарядом самого народа. Був лад і порядок. В пошанівку був дійсний господар нашої землі — наш селянин, в пошанівку була українська мова, церква й школа.

І тільки тому, що наш повіт виховав собі завзятих, свідомих і геройських синів та що провід у повіті спочиває в добрих руках, ставить наш повіт і тепер сильний опір польській денаціоналізаційній навалі. Одні Січи, Соколи чи Луги по наказу польської влади розвязуються, а на їх місце повстають инші. Народні Доми, в яких зосередотучується світ сіл і місточках ціле наше народне життя, є тепер тим муром, о який розбиваються ворожі наступи.

Такий **НАРОДНИЙ ДІМ МАЄ ТЕПЕР ПОВСТАТИ ЩЕ Й У ВИТКОВІ НОВІМ, ЯК НОВА УКРАЇНСЬКА ТВЕРДИНЯ.** Місточко Витків Новий виставлене тепер на подвійну небезпеку, з боку польського й москвофільського. Дім, в якім містилася читальня опинився у москвофільських руках. До того він не відповідав потребам нашої громади. Нам треба такого НАРОДНОГО ДОМУ, який міг би стати дійсним осередком нашого життя. Нам треба мати свою кооперативу, сцену для вистав і простору галю на народні зібрання.

Наші браття вже розпочали акцію в тій справі. А чесні краяни з Канади вже й почали збирати на ту ціль жертви. Щоби одначе поширити зібрану акцію, завязався ТИМЧАСОВИЙ КОМІТЕТ, який просить отсею дорогою всіх краянів, щоби вони потворили по місцях осібні місцеві комітети й звязалися з Тимчасовим Комітетом, щоби створити постійний комітет.

Краяни з Канади зволять писати на таку адресу:

M. Karpluk,
1789 Center St.,
Montreal, Que., Canada.

В Злучених Державах просяться звертати до:

Th. Karpluk,
123 N. First St., Brooklyn, N. Y.

КРАЯНИ! Навіть не припускаємо, щоби Ви не відгукнулися на сю відозву. Навпаки, ми твердо віримо, що вже в найближчому часі поплинуть Ваші щедрі жертви, які просимо слати на руки підписаних тимчасових секретарів. Ми певні, що Вас Америка навчила цінити науку і поступ, що Вас навчила ненавидіти рабство. Ми певні, що Ваше благородне серце скаже Вам відповісти на цей заклик щедрою рукою, щоб НАРОДНИЙ ДІМ У ВИТКОВІ був заразом свідоцтвом духової і національної зрілости американських Українців, родом з Виткова Нового, Старого й Обортова, а з ними й цілого радехівського повіту.

ЗА ТИМЧАСОВИЙ КОМІТЕТ:

Д-р Л. Мишуга, предс.; Теодор Карплюк, секретар на Злучені Держави; Микола Карплюк, секретар на Канаду.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА Є СИЛА.

НАШ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ!

НАШ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ!

отсе кінцевий рефрен кождої строфки гимну

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА,

відспіваного мужеським хором Українських Диригентів, під проводом проф. М. Гайворонського для рекордів компанії

Окей-Одеон

OKeh-Odeon

ELECTRIC

Ч. 15.600.

30,000 членів Українського Народного Союза інтересовані безпосередно сим гимном. Се славна рекорда і тому всі члени У. Н. С. повинні мати її у своїй хаті. Рекорду треба купити в нашім рідним Базарі

СУРМА

в Ню Йорку і бути готовим наложити її кождої хвилі на фонограф або на комбінацію фонографу з радіо-апаратом. Треба пильно вслухатися в мельодію і вивчитися її напамять. Се гимн нашої найстаршої організації і тому кождий Українець ним заінтересований. Коли будете грати часто сей гимн, тоді і молоде українське поколінне буде йому прислухуватися, навчиться слів і мельодії, а з тим і української мови.

На другій стороні сеї плити є наспіваний тимсамим Хором клич:

ЗА УКРАЇНУ!

Будьте переконані, що за короткий час всі українські діти будуть повторяти слова сього клича:

ЗА УКРАЇНУ, ЗА ІІ ДОЛЮ,
ЗА ЧЕСТЬ І ВОЛЮ, ЗА НАРОД!

і навіть мимо їх волі защеплять у свої серця любов до українського народа.

Для зміни по святочнім настрою видала компанія Окей Одеон пречудну пісню-серенаду, відспівану ліричним тенором Йосипом Давиденком до ч. 15601

НІЧ.

Ніч яка, Господи, місячна, зоряна, —
Ясно, хоч голки збирай;
Вийди коханая, працею струджена,
Хоч на часочок у гай!
Небо глибоке, засіяне зорями, —
Що то за Божа краса!
Зірки в горі миготять над тополями —
Так одбиває роса.
Ти не лякайся, що змерзнеш, лебедонько,
Тепло, — ні вітру, ні хмар;
Я пригорну тебе до свого серденька,
А воно-ж палке, як жар!

В додатку до сього п. Давиденко наспівав жартобливу пісню на сій самій рекорді і назвав її

ПОЛТАВСЬКИЙ ВІЙТ.

„Коли-б я був полтавським війтом,
Богато-б де-чого змінив,
Переробивби Божей світ
На свій манір — як слід".

зачинає війт. А потім вичисляє, які то зміни він поробивби на світі, щоби народови зробити добре.

Кромі сього варт заінтересуватися давнійше виданими рекордами Окей Оден, яких список поміщуваний все в „Свободі" в оголошеннях Сурми. Там треба зажадати повного катальоґу, а тут містимо хоч деякі з тих славних пісень.

15585 Лугом іду, коня веду і По дорозі жук, жук .... Віра Барчанівна і І. Давиденко, дует
15598 Солодкі Мрії, вальц, і Полька-Вира .... Давиденко & Вікари, мандоліна і гітара
15592 Одрехівський Танець і Лучка Зелена, танець .... А. Варна і Ко.
15593 Тече вода з під явора, часть І і ІІ .... А. Варна і Ко.
15596 Лучше було не любити і Кума .... Віра Барчанівна і І. Давиденко
15591 Танок з українських пісень, часть І і ІІ .... Орх. Дмитра Корнієнка

15535	А я тое дівча любаю, коломийка	15573	Не хочу бути чоловіком
15571	Анюса, полька	15575	Неудача Панчихи, часть І і ІІ
15589	Баламуте	15566	Не журись, полька
15587	Бандура	15534	Ой чомуж ти не такий, козак
15577	Біда	15536	Ой я собі козак лецкий
15571	Бучацька коломийка	15557	Ой я козак, коломийка
15576	Вечірний дзвін	15555	Ой на горі чорна хмара
15554	В краю та в Америці	15542	Ой, Україно
15558	Галичанка	15537	Ой гиля білі гуси
15547	Гей ну хлопці до збруї	15543	Ой лоппув обруч
15542	Гей видно село	15537	Ой не спиться, не лежиться
15539	Де ти бродиш	15545	Прометей
15556	Дуб на дуба повалився	15532	Пропала надія
15570	Думка про старий край	15560	Рідні пісні
15572	Журба Гаврилихи	15584	Родина
15548	Закувала та сива зазуля	15578	Січовий Козак
15562	З Америки до краю	15583	Січовий Марш
15547	За тебе Україно	15555	Сміло, брати
15541	Карі очи	15552	Тай орав мужик
15563	Коломийка	15583	У. С. С. Марш
15539	Коли розлучаються двоє	15568	Україно, мати, кат сконав
15562	Козак відїзджає	15561	У пеклі, полька
15564	Любов	15573	Циган на толоці
15585	Лугом іду, коня веду	15533	Червона калина
15566	На горах Манджурії, вальц	15584	Чорні очи
15569	Наша коломийка	15564	Чудасія
15578	Наша коломийка	15543	Чуєш, брате мій
15590	На Україні	15545	Чумак
		15559	Чижик

Треба памятати, що Сурма хоче уможливити кождому набути українські рекорди і тому робить таку оферту: За $7.50 вишле замовлених 10 рекордів сього місяця на кожду адресу в Злучених Державах, додаючи від себе голки і оплачуючи почту сам. Чи не варт використати сю нагоду?

Тому не отягайтеся, а пишіть сейчас замовлення на адресу:

П. Ковальчик.

БЕЗ ПІСНІ.

1.

Звенить красна пісня
У серцю моїм;
Тиха і погідна,
Як неба склепіны!

Так легко-широко,
Як церковці дзвін,
Летить ген, високо,
Душі тиха пісень...

Летить аж під небо
І легко співа,
І там же у небі
Вона пропада!

Вонаж бо простору
І волі бажа!
Вмирать їй в простому
Багні, ох! ще жаль!

Як дзвона той голос
До неба луна,
Так пісні мій голос
Під небом кона...

2.

Я Ангелом
Хранителем
Твоїм бажав лиш бути —
І вічно стеречи,
Щоб ні зла тінь
Душі терпінь
Не діткнулась Тебе!

Я золота
Всесоняшним
Цим лучем хтів горіти —
Щоб ласкати-пестить
Душу й ум твій
І серця квіт
Своїм теплом огріть!

Я вітреньком
Всебистренським
Бажав лиш повівати —
Щоб зпити і зсушить
Весь смуток, жаль,
Журби печаль,
Слезу з Твоїх очей!

Я пісню
Всесильною
Бажав лише звеніти —
Красу щоби зродить,
Любови згук,
Життя мій звук
У серденьку створить!

З Тобою все
Життя своє
Бажав я проводити —
Добро щоб лиш творить,
І все цінне,
Святе, міцне,
Щоб міг я в Тебе влить!

А на шляху
Як упаду,
Знеможений в боротьбі —
Одним душу кріпив
Мій син, щоб був
І це добув —
Для чого батько жив!...

3.

Малий соловейко
Співать мене учив,
Тоді, як в серденьку
Вогонь життя блистів!

Тоді я веселий
Весь світ собі здобув!
Здавалось: всесильним
Царем тоді я був!

Про силу й гордість
У серцю я співав!
Не знав, що це кволість,
Ні болю я не знав!

Та вже не співаю.
Я сили пісень забув.
Так хайже співає
Щей соловій в саду...

До кави в криміналі, в котрій уже сидів один арештант, привели другого арештанта. Він питає першого:

„Ви ще довго будете тут?"

Перший: „Вже не довго. Лиш два тижні".

Другий: „Ви що зробили?"

Перший: „Зарізав купця й обікрав його".

Другий: „І за це лиш два тижні?"

Перший: „Так. Бо мій арешт загострений шибеницею. За два тижні мене повісять".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

МОНЕСЕН, ПА.

На боєвий фонд.

На листопадовім святі, яке відбулося дня 15 грудня, зібрано $25, які відослано до Обеднання з призначенням на боєвий фонд.

СЕЙР, ПА.

На інвалідів.

Заходом української греко-кат. громади відсвятковано Листопадове Свято панахидою за поляглих героїв. По відповіднім слові о. Закревського зібрано в церкві $13. а доложили по $5: Відділ 236 У. Н. Союза і відділ 22 „Провидіння".

Гроші вислано до Обеднання.

А. Багнюк.

БРИДЖПОРТ, КОНН.

В допомогу інвалідам.

Парох громади, о. Александер Улицький, передав на інвалідів з мирования $3.21. З розпродажі календарів Рідної Школи прийшло по 25 ц.: Д. Постоловський, М. Мандрона, М. Шиманський. П. Слівінський, Т. Красіцький, І. Красіцький, І. Шевчук, О. Наконечний, М. Галькевич.

Збірку вислано до Обеднання.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Коляда на Рідну Школу.

На місячних зборах української школи на Іст 106 улиці рішено післати дітей з колядою на допомогу Рідній Школі в краю. Мовляв, хай діти змалку приучуються памятати за край їх батьків.

Як відомо, на Різдво колядують на ріжні цілі. Значить, колядників і так забогато. Тому рішено колядувати на Новий Рік.

Заколядовано $37.25, а з календарів прийшло $5. Разом зібрано $42.25, які вислано до Обеднання з призначенням на Рідну Школу.

Колядували: Марія Рак, Анастазія Колодрубська, Романка Горішна, Анна Бобик, Оля Стельмащук, Марія Куник, Юрій Кафтан, Іван Свистун, Андрій Стельмащук, Григорій Івах, Володимир Берків і Оля Берків.

Коляду зложили слідуючі: Теодор Онуфрик, учитель $3; по $2: Остапів Марко, Кукурудза, Тураш; по $1: Бобик Михайло, Палега Йосиф, Олійник Петро, Куник Михайло, Мисяк Володимир, Берків Микола, Дусаненко Іван, Підгірний, Федорошон, Семенович, Кафтан Семко, Милавчук Іван, Наконечний М., Свистун Петро, Брилюсь Йосиф, Кубик Клим, Губич М.; по 75 цнт.: Полчі Григорій, Дранц Юліян, Мицак; по 50 цнт.: Бурмас Микола, Чернецький Панько, Жигайло Стефан, Чирко Юрій, Малемука Ілька, Триш Іван, Шкіра Микола, Рак Микола, Рак Дмитро, Колодрубський Григорій, Горішний Іван, Виновський, Дерех, Івах Йосиф, Сеньків Іван, Стельмащук Микола, Ґрибус; по 25 цнт.: Соколов, Білоус Олекса.

Микола Берків.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Збірка на Боєвий Фонд.

На іменинах у Михайла Когута на пропозицію гром. М. Гумницького П. Задерецький промовив до гостей пару слів, щоби вони зложили жертву на УВО. Зібрано $8.00, котрі вислані до краю через Обеднання.

Жертву зложили слідуючі: по $1.00: М. Когут, Н. Задерецький, М. Філь, М. Вербицький, М. Гумницький, В. Когут; по 50 ц.: Е. Качоровська, Н. Хмарик, К. Свіжинський.

Н. Задерецький.

З ЖИТТЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ІСТОРІЯ ОДНОЇ ПАСТКИ.

Не так давно на сторінках „Пролетарської Правди" писалося про винахід тов. Семякіна — пастку ловити гусінь. Цей винахід заощадив неодну тисячу карбованців та зберіг від загибелі не один гектар бурякових плянтацій Цукротресту.

Звістка про це докотилася до всіх комбінатів Цукротресту, і звідти посипалися телеграми з проханням прислати моделі цієї пастки. І дійсно, пастка стала за важливіший спосіб боротьби з гусенню. Нею можна виловити до 80% гусені, витративши 1.5 людино-днів на гектар, що коштує тільки 6 карб.

Ось що про неї говориться в протоколі № 6 засідання комісії винахідництва при КФЦ з 15/VII—29 р.: „Винахід цілком раціональний і удосконалений за всі, що існують досі. Вввважати за потрібне поширити його по всіх радгоспах Цукротресту. Просити ЦКИЗ преміювати винахідника в розмірі не менше, як 500 карбованців за його довгу й вперту роботу над винаходом".

Уже немало часу минуло з того часу, як закінчили боротьбу з гусенню, уже цукроварні й цукру наварили з тих буряків, що їх урятували завдяки пастці тов. Семякіна, а Семякін ще й досі не дочекався премії за свою „довгу й вперту роботу над винаходом..." Ходить він з патентом, одержаним від комітету у справах винаходів при РНГ СРСР і ніяк не добється цілком заслуженої винагороди за свій винахід.

Адміністрація Узинської цукроварні була звернулася до КФЦ щоб допомогти тов. Семякіну одержати премію, але й це не помогло: КФЦ ще й досі нічого не відповіло.

Хоч тов. Семякін тепер багато працює над удосконаленням опорскувателів, що їх привозять до нас із Німеччини, та розпорскувалів, проте ми йому запропонувалиб винайти таку пастку, щоб нею можна було виловити всіх бюрократів, хоч би з цукротрестівських установ...

М. Безуглий.

(„Пролетарська Правда" Київ).

КОЛИБ ПОЛЬЩА ДІСТАЛА... КОЛЬОНІЇ.

Від часу до часу зявляються в польській пресі величезні статті, що допоминаються, щоби Польщі признати... заморські кольонії. Ця тема надається для фейлетоніста як невичерпане джерело помислів. І на цю тему написав гарну гумореску польський фейлетоніст В. Раорт п. з. „Заморські кольонії". Подаємо тут виімки:

В уряді привозу та вивозу для кольоніяльної торговлі:

— Пан Сяпсюлевич?

— До услуг пана референта!

— Я вам дозволу на вивіз цих пятьдесять верблюдів не дам!

— Перепрашаю дуже, але сам пан міністер від кольоній обіцяв мені та навіть на поданні потвердив це.

— Пан міністер кольоніяльний може лише давати дозвіл на вивіз тигрів і антильоп. Верблюди до ресорту міністерства земельних реф...

— Пане референте, ви мене унещасливлюєте! Тих пятьдесять верблюдів мушу мати, бо я обняв доставу консерв із дичини.

— Дозволу не дам і кінець. Верблюдів потребуємо на будучу виставу в Познані та до зоольоґічного городу в Варшаві, де що дня нам здихає по дві-три штуки.

— Пане референте! То може бодай трицять одногорбних і два слони? Я чейже не верблюд і зумію бути вдячний...

— Що?... Ви мені тут із маскованим хабарем виїжджаєте?!

— Борони Боже!... Я лише хотів звернути увагу пана референта, що пан референт загубили тисячу золотих; ось вони лежать під столом...

Референт нахиляється счудований та підносить два банкноти по пятьсот золотих. Хвилина мовчанки, а по хвилі каже референт:

— Ні, пане! Я згубив дві тисячі золотих!

— Ну, бачите, пане! — каже вщасливлений Сяпсюлевич. — Зараз найдемо ще тисячу золотих, а я могтиму зателеграфувати до Камеруну:

„Фінфціґ Дромедар айншіфен" (Заладувати на корабель пятьдесять верблюдів).

Під Кербедзевим мостом (у Варшаві):

— То кажеш, що поліція вже тобі на питах?

— Ось-ось можу попастися. Знають уже навіть про наш напад на банк.

— Щож тепер буде?

— А що, чмикну у кольонії, бо на ґвавт пошукують білих поліцаїв.

У гостині у Кетенгендлерів:

При буфеті батько Кетенгендлер і молодий, богатий мурин із кольоній як гість.

— Дивує мене лише, що ви, хоч мурин, так добре говорите по польськи.

— Ах, таж я Поляк, хоч обставини так дивно зложилися, що я маю чорну шкіру.

— Як то „дивно зложилися обставини"?

— Бо бачите, це було так: Мій батько був білий і мати була біла. Жили в Камеруні. Одного дня якийсь мурин напав на мою маму та пустився здоганяти її. Нещасна жінка, напів мертва з жаху, стала втікати та вкінці добігла до дверей нашого дому. Одначе з переляку породила мене, бо задивилася на того мурина.

Старий Кетенгендлер вертить головою та призадумується.

— І що ви гадаєте? — питається вкінці мурина.

— Я гадаю, що той мурин мусів вашу маму зловити ще таки перед дверима!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ